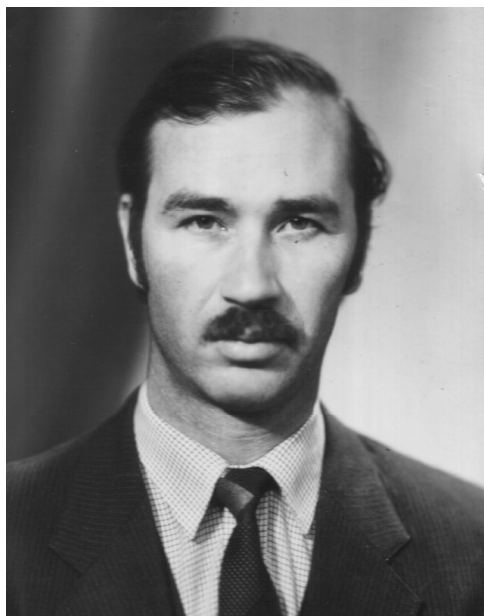

PROF. UNIV. DR. HABIL. ILIE BORZIANI LA 60 DE ANI

Dr. Ilie Borzian, cercetător științific principal la Institutul de Arheologie – Chișinău al Academiei de Științe, profesor la Universitatea Liberă Internațională a R. Moldova (ULIM), este, fără îndoială, un om vrednic; vrednic prin numeroasele volume de autor, redactate și tipărite, prin cele peste 100 de studii publicate în literatura de specialitate, prin cercetările arheologice de teren, efectuate pe întregul spațiu geografic dintre Prut și Nistru; vrednic de dragostea și prețuirea noastră, a tuturor celor care îl cunoaștem.

Născut la 22 iulie 1948, dr. Ilie Borzian a făcut studiile la Facultatea de Istorie a Universității din Chișinău; a urmat specializarea prin doctoratură la Institutul de Arheologie din Sankt Petersburg, sub îndrumarea savantului P. I. Boriskovski, pe care noi l-am numit *Patriarhul* Paleoliticului din Rusia și din țările vecine acesteia. În 1978 a susținut Teza de doctorat *Paleoliticul superior din Nord-Vestul R. Moldova*, iar în iarna anului 2008 a promovat examenul de docență (Doctorat de Stat, în unele țări din vestul Europei), tot la Chișinău, sub autoritatea științifică a unei comisii internaționale, de specialiști de înalt prestigiu științific, cu teza: *Paleoliticul superior din spațiul carpato-nistrean*.

Întreaga sa viață științifică a fost prezentată în condiții excelente, în volumul *Ilie Borzian – Bibliografie la 60 de ani*, tipărit la Chișinău (2008), în Colecția *Universitaria*, Fascicola XXXII, de aceea noi nu vom relua CV-ul colegului și prietenului nostru de la Chișinău. Dar trebuie să constatăm că ULIM știe să-și respecte colaboratorii, consacrand celor mai importante personalități ale sale câte un volum special, bio-bibliografic. În ceea ce îl privește pe acest mare specialist al Preistoriei din spațiul geografic cuprins între Prut și Nistru, apreciem că dr. habilitat Gh. Postică, directorul Institutului de Istorie și Științe Politice din cadrul ULIM, are mare dreptate când îl numește pe Ilie Borzian savant de notorietate internațională. Mărturiile ale acestei aprecieri le constituie cooptarea sa ca membru al Comitetului Permanent al Uniunii Internaționale de Științe Preistorice și Protoistorice (UISPP), membru în Comisia a VIII-a, Paleolitic Superior, a UISPP, participant activ la viața științifică internațională, prin comunicările, extrem de importante, susținute la numeroase manifestări științifice din Belgia, Italia, Spania, USA, România, Rusia, Ucraina; nu în ultimul rând se cuvine să apreciem faptul că, dacă în prezent spațiul geografic al R. Moldova nu mai constituie o *pată albă* pe harta arheologică a Preistoriei Europei, meritul îl are colegul nostru, dr. Ilie Borzian. Tot lui îi datorăm, chiar în nume personal,

posibilitatea de a fi încheiat, în condiții științifice deosebite, studierea și valorificarea locuirilor paleolitice din spațiul dintre Nistru și Tisa, prin trei volume de autor (Paleoliticul inferior și mijlociu, Paleoliticul superior vechi și Paleoliticul superior recent), având acum în studiu locuirile epipaleolitice-mezolitice din același spațiu geografic.

Am colaborat cu Ilie Borzic de pe poziții de totală înțelegere și prietenie, pe șantierele celor mai importante stațiuni paleolitice pluristratificate dintre Prut și Nistru: Mitoc-Malu Galben, pe Prut, Cosăuți și Molodova, pe Nistru. În acest sens, ne face plăcere să amintim că, la 70 de ani de la descoperirea mării stațiuni de la Molodova (acum în Ucraina), de către N. N. Moroșan, noi doi am fost primii români care am reînscris cercetările arheologice de aici, în 1997, în cadrul unui important Proiect INTAS, al UE, cu specialiști din Franța, Belgia și Ucraina. De asemenea, în cadrul aceleiași Proiect internațional de cercetare pluridisciplinară, după încheierea cercetărilor de la Mitoc-Malu Galben, Ilie Borzic a avut deosebită disponibilitate de colaborare, invitând colectivul româno-belgian la săpăturile sale de la Cosăuți. În felul acesta, după mai mulți ani de intervenții arheologice și studii interdisciplinare, am reușit să demonstrăm existența unor posibile pendulări și a continuității de locuire Nistru (Molodova) – Prut (Mitoc-Malu Galben) – Nistru (Cosăuți), într-un interval de timp de aproximativ 25 de milenii. Prezența noastră, cu descoperirile, aparținând Paleoliticului superior din România și R. Moldova, în paginile publicației periodice *Le Paléolithique supérieur Européen. Bilan quinquennal*, tipărită cu ocazia congreselor internaționale ale UISPP, în binecunoscuta serie ERAUL, editată de M. Otte, constituie dovada colaborărilor științifice.

Dr. Ilie Borzic este, prin excelență, cel mai bun cunoscător al Paleoliticului superior din spațiul geografic cuprins între Prut și Nistru, dar în egală măsură el cunoaște foarte bine și realitățile arheologice paleolitice de pe teritoriul României, al Ucrainei și al unei întinse suprafețe din spațiul rusesc, prin prezența la cercetările arheologice din cele mai importante stațiuni paleolitice din acest imens spațiu geografic continental. El este descoperitorul celor mai multe stațiuni paleolitice uni- sau pluristratificate situate între Prut și Nistru. Această istovitoare muncă de investigații arheologice de teren a fost începută de Ilie Borzic încă din vremea studenției și a fost continuată fără întrerupere de-a lungul carierei sale științifice. În felul acesta, el își poate asuma paternitatea descoperirii a nu mai puțin de 200 stațiuni arheologice preistorice (și nu numai, dar marea majoritate sunt paleolitice), printre care ne face plăcere să le amintim pe acelea de la Buzdugeni I și II, Trinca III și Trinca-Izvorul lui Luca, Cosăuți (care l-au făcut cunoscut în mediul cercetărilor paleolitice europene), Ciuntu, Sărături, Podgori, Corpoaci și Corpaci-Măs, dar a cercetat, prin săpături sistematice și alte situri paleolitice, printre care le putem menționa (în afară de Cosăuți și Molodova), pe acelea de la Climăuți II, Gordinești, Costești, rezultatele acestor cercetări, alături de multe altele, fiind valorificate științific în cele peste 240 de lucrări realizate și tipărite, singur sau în colaborare. În acest sens, trebuie să mai menționăm faptul că Ilie Borzic este unul dintre cei mai onești specialiști în domeniul arheologiei, mai ales prin faptul că a îndrumat activitatea unor tineri cercetători, a oferit, cu generozitate, posibilitatea colaborării, în țara sa și peste hotarele ei, a pus la dispoziția altor specialiști propriile materiale arheologice spre cercetare și valorificare științifică.

Ilie Borzic este în permanență un optimist, mereu binevoitor față de colegi și prieteni (mai ales față de cei mai tineri), de mare competență științifică, fin intelectual și observator al vieții cotidiene, dar și în ceea ce privește incompetențele cu care se întâlnește destul de des (și pe care le „taxează” cu mult umor), pedant uneori, dar foarte chibzuit și organizator de excepție al activităților pe șantierele de săpături arheologice. Este de un umor contagios când povestește evenimente, episoade din propria sa copilărie (mi-a povestit cu mult haz cum, pe când, copil fiind, era trimis cu vitele la păscut și „trata” vițelul cu un amestec de lapte cu țuică, pentru ca să aibă timp să citească!!!), dar găsește câte o glumă bună, fără răutate, la adresa unor foști sau actuali colegi, iar când povestește amintiri din viața de student sau de doctorand, ori de pe șantierele arheologice din spațiul geografic unde și-a făcut sau desăvârșit studiile, unde a lucrat ca arheolog, se dovedește a fi plăcut și adevărat filosof.

În încheierea acestor rânduri, ne permitem să cităm caracterizarea ce i-a fost făcută de un prieten comun, regretatul scriitor Andrei Vartic: „La cei 60 de ani, binecuvântați și cu excepționale descoperiri științifice, dar întunecați și cu necruțătoare tragedii, inclusiv personale, arheologul Ilie Borzic este un nume de referință în cercetarea fundamentală a paleoliticului superior european [...] Să-i dorim mult succes, dar și multă sănătate, la acești ani deplin ai tinereții lui maturizate” (*Ilie Borzic la poarta simbioticului*, în volumul menționat, p. 23).